SOURCES
Developing a Personal Relationship with G-d, and Bringing Him into Daily Life

By Rabbi Dr. Nachum Amsel

These sources are from the book, "The Encyclopedia of Jewish Values" published by Urim, or the upcoming books, "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to Man" or "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to G-d" to be published in the future.

1) שמות כה:כב

וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל-אֲרֹון הָעֵדֻת אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

2) דברים לד:י׳

וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ ד׳ פָּנִים אֶל פָּנִים׃

אשר ידעו ה' פנים אל פנים - שהיה לבו גס בו ומדבר אליו בכל עת שרוצה כענין שנאמר ועתה אעלה אל ה'.

3) סנהדרין יא.

תנו רבנן: משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל.

4) דברים ד:טו-יח

וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל-תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר ד׳ אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃ פֶּן-תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל-סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה׃ תַּבְנִית כָּל-בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל-צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם׃ תַּבְנִית כָּל-רֹמֵשׂ בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל-דָּגָה אֲשֶׁר-בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ׃

5) שמות לג:כ

וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לִרְאֹת אֶת-פָּנָי כִּי לֹא-יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי׃

6) שולחן ערוך, אורח חיים קא:ד, ריט:א

יכול להתפלל בכל לשון שירצה וה״מ בצבור אבל ביחיד לא יתפלל אלא בלשון הקודש וי״א דה״מ כששואל צרכיו כגון שהתפלל על חולה או על שום צער שיש לו בביתו אבל תפלה הקבועה לצבור אפילו יחיד יכול לאומרה בכל לשון וי״א דאף יחיד כששואל צרכיו יכול לשאול בכל לשון שירצה חוץ מלשון ארמי׃

... ובשומע תפלה יכול לשאול כל צרכיו שהיא כוללת כל הבקשות...

7) דברים ה:יט

אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ד׳ אֶל כָּל קְהַלְכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הֶעָנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי׃

8) פירוש רש״י על דברים ה:יט

ולא יסף - מתרגמינן ולא פסק ... כי קולו חזק וקיים לעולם.

9) ברכה לפני קריאת התורה

בָּרוּךְ אַתָּה ד׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה ד׳. נוֹתֵן הַתּוֹרָה׃

10) פירוש כתב וקבלה על דברים ה:יט

... לכן נ״ל שבזה יודיענו יקר ערך דברי התורה בכלל ועשרת הדברים בפרט, כי התורה נכתבה בלשון צח ובשפה ברורה, יבינום כל אחד כפי דרכו, החכם כפי חכמתו, המשכיל כפי שכלו, והנבון כפי תבונתו, הנשים והקטנים כולם יקחו חלקם ומנה לטוב להם... ולזה נדמה התורה למעין הנובע שהוא סגור ונעלם בבטן הארץ, וכל עוד שישאבו ממנו מימיו מתחדשים כל רגע, ככה דברי התורה למתעסק בהם בכל לב, תמיד נובעים תוך חדרי לבבו ומתקבצים יחד לנהר בינתו לדרוש ולחדש בהם ענינים נפלאי׳, ומתגברים והולכים בכל עת, כי אין קץ לחכמה... כי מלת קול הוראתו עצם הדבור...

11) שמות טו:כו

וַיֹּאמֶר אִם-שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ד' אֱלֹקֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל-חֻקָּיו כָּל-הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר-שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא-אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי ד' רֹפְאֶךָ׃

12) ספר חסידים, תשנא

אם חלה שום אדם, אל יתלה חולי זו שמחמת שום מאכל או שום משקה בא חליו, ולא ה' פעל כל זאת, ואפי' חבלוהו בני אדם רעים, אלא יאמר עונותיו גרמו לו, שהרי כתיב (זכרי' ח י) ואשלח את כל האדם איש ברעהו, וכתיב (עמוס ג ו) אם תהיה רעה בעיר וה' לא עשה, אלא ודאי עשה. ואומר (בראשית מב כח) מה זאת עשה אלקים לנו, לכן יתפלל אדם על מיני פגעים מנגעי אדם ונגעי שמים׃

13) ברכות ה.

אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו, שנאמר (איכה ג') "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'."

14) ויקרא כו:כא, כח

וְאִם-תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא תֹאבוּ לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם׃
וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת-קֶרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף-אֲנִי שֶׁבַע עַל-חַטֹּאתֵיכֶם׃

15) פירוש רבינו בחיי על ויקרא כו:כא

ואם תלכו עמי קרי - זו דרך התורה, כאשר יצליחו ענייניו של אדם ויצאו לו על הנכונה, שיתבונן בעצמו וישית אל לבו כי הוא חסד ה' יתברך, לא מפני זכותו ומעשיו הטובים, וכענין שכתוב (דברים ט, ה) לא בצדקתך וביושר לבבך, וכאשר יבואו עליו צרות ומקרים שיודה עלי פשעו לה', ויחשוב כי אין זה אלא מצד חטאו, ולא שיתלה אותם במקרה, כי אם יתלה זה במקרה הנה הקב"ה יוסיף לו מאותו מקרה, וזה שאמר ואם באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי והלכתי אף אני עמכם בקרי, וכן אמר עוד ואם בזאת לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר אשפכנו עליכם בחמה׃

15) תהילים מד:כב

הֲלֹא אֱלֹקִים יַחֲקָר-זֹאת כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃

16) דברי הימים א' כח:ט

וְאַתָּה שְׁלֹמֹה-בְּנִי דַּע אֶת-אֱלֹקֵי אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כָל-לִבָּבוֹת דּוֹרֵשׁ ד' וְכָל-יֵצֶר מַחֲשָׁבוֹת מֵבִין אִם-תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ וְאִם-תַּעַזְבֶנּוּ יַזְנִיחֲךָ לָעַד׃

17) שיר השירים ו:ג

אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃

18) תפילת שחרית, "ברוך שאמר" ו"אהבה רבה"

...נְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹקֵינוּ. יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל׃
בָּרוּךְ אַתָּה ד' מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ... אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן. הַמְרַחֵם. רַחֵם עָלֵינוּ.

19) ברכות כז:, רמב"ם, הלכות תלמוד תורה ה:ה, שולחן ערוך, יורה דעה רמב:טז

בדילנא, ולא אמר, מי בדיל מר.
ולא יתן שלום לרבו או יחזיר לו שלום כדרך שנותנים לריעים ומחזירים זה לזה, אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה וכבוד שלום עליך רבי...
לא יתן שלום לרבו ולא יחזיר לו שלום כדרך שאר העם אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה ובכבוד [שלום עליך רבי...

20) מתוך שחרית של חול

בָּרוּךְ אַתָּה ד' אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם...
אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם
... אֱמֶת. שֶׁאַתָּה הוּא יְדָוָד אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ.

21) דברים ו:ו

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לְבָבֶךָ׃

22) משלי ג:ו
בְּכָל-דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ וְהוּא יְיַשֵּׁר אֹרְחֹתֶיךָ׃

23) פרי צדיק, נשא יג
וכן כל עניני המעשים אשר יארע לפני האדם בהזדמן המה רמיזות מלעילא שיקח לו מהם רמיזא דחכמתא כידוע מהרבי ר׳ זושא זצ״ל שהלך בדרך ונזדמן שנפל לערל אחד עגלה עם שחת (הנקרא האּ) וביקש ממנו שיעזרו להקימו והשיב שאינו יכול. אמר לו הערל יכול אתה אבל אינך רוצה אמר הרבי ר׳ זושא לעצמו שמע מה אומר לרמז על ה׳ תתאה שנפלה וביכלתי להקימה ואינני רוצה. וכמו כן המה כל הענינים שנזדמן לפני עיני האדם המה רק לרמזים לפניו.

24) ליקוטי מהר״ן נד:ב, ליקוטי עצות, דרך זכרון
...וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁיּוֹדֵעַ וּמֵבִין בָּזֶה, הַיְנוּ שֶׁיּוֹכֵל לְהָבִין הָרְמָזִים שֶׁמְּרַמֵּז לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דָּבָר...[הַיְנוּ, שֶׁאֲפִלּוּ הַצַּדִּיק וְהֶחָכָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ גָּדוֹל, עַד שֶׁיָּכוֹל לְהָבִין אֶת הָרְמָזִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַמֵּז לוֹ בְּכָל דָּבָר בְּכָל יוֹם, אֲפִלּוּ בְּעִסְקֵי חֹל. ... אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן, כִּי אָסוּר לְהַרְבּוֹת בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁיּוֹדֵעַ וּמֵבִין הָרְמָזִים הַנַּ״ל.
...דהינו שיגדיל דעתו בכל מחשבה, דבור ומעשה, שהשם יתברך מזמין לו בכל יום. להבין מהם הרמזים, שהשם יתברך מרמז לו על ידם להתקרב אליו. כי השם יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז לו רמזים בכל יום על ידי כל הדברים, שמזמין לו באותו היום. וצריך האדם להגדיל דעתו בזה לזכר בשם יתברך על ידי כל מחשבה דבור ומעשה שהשם יתברך מזמין לו בכל יום, ולהבין מהם הרמזים להתקרב אליו. אך ההגדלת הדעת צריך להיות במדה וכו׳, עין דעת אות ל״ו ל״ז (נד, ב׳)׃

25) ליקוטי מהר״ן קפז
וּלְךָ ה׳ הַחֶסֶד כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ (תְּהִלִּים ס״ב), הַיְנוּ שֶׁהוּא חֶסֶד גָּדוֹל מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם לְאָדָם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, שֶׁעַל - יְדֵי - זֶה הוּא מֵבִין לְהַשְׁפִּיעַ בְּמַעֲשָׂיו וְלֵידַע הַחֵטְא שֶׁפָּגַם בּוֹ וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, אַךְ יַדַּע, שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁמְּשַׁלֵּם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִדָּה בְּמִדָּה...

26) סנהדרין צ.
שכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה.

27) מדרש בראשית רבה ט:יא
אמר רבי סימון בשם רבי שמעון בר אבא כל המדות בטלו מדה כנגד מדה לא בטלה רבי הונא בשם ר׳ יוסי מתחלת ברייתו של עולם צפה הקב״ה שבמדה שאדם מודד בה מודדין לו לפיכך אמרו חכמים והנה טוב מאד זו מדה טובה׃

28) רמב״ם, הלכות תשובה ה:א
רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו, הוא שכתוב בתורה הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע, כלומר הן מין זה של אדם היה יחיד בעולם ואין מין שני דומה לו בזה הענין שיהא הוא מעצמו בדעתו ובמחשבתו יודע הטוב והרע ועושה כל מה שהוא חפץ ואין מי שיעכב בידו מלעשות הטוב או הרע וכיון שכן הוא פן ישלח ידו.

29) ברכות ז.
וכמה רגע? אחד מחמשת רבוא ושמונת אלפים ושמנה מאות ושמנים ושמנה בשעה, וזו היא רגע, ואין כל בריה יכולה לכוין אותה שעה, חוץ מבלעם הרשע, דכתיב ביה׃ (במדבר כ״ד) ויודע דעת עליון. השתא דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע?

30) בבא מציעא נח:
אם היו יסורין באין עליו, אם היו חלאים באין עליו, או שהיה מקבר את בניו, אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חביריו לאיוב (איוב ד׳) ״הלא יראתך כסלתך תקותך ותם דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד״

31) בבא מציעא פה.
[רבי] קבל עליה תליסר שני שית בצמירתא, ושבע בצפרנא. ואמרי לה׃ שבעה בצמירתא, ושית בצפרנא. ... בההיא שעתא דעייל רבי לבית הכסא, ואפילו הכי מעבר ליה קליה לקלייהו... על ידי מעשה באו ועל ידי מעשה הלכו. על ידי מעשה באו מאי היא? דההוא עגלא דהוו קא ממטו ליה לשחיטה, אזל תליא לרישיה בכנפיה דרבי, וקא בכי. אמר ליה׃ זיל, לכך נוצרת. אמרי׃ הואיל ולא קא מרחם ־ ליתו עליה יסורין. ועל ידי מעשה הלכו ־ יומא חד הוה קא כנשא אמתיה דרבי ביתא, הוה שדיא בני כרכושתא וקא כנשא להו, אמר לה׃ שבקינהו, כתיב (תהלים קמה) ורחמיו על כל מעשיו. אמרו׃ הואיל ומרחם ־ נרחם עליה.

32) ספר מידות של רב נחמן מברסלב, ישועה טז-יז

טז. כשאדם בא לאיזה נסיון, ידע כשיעמוד בזה הנסיון, שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס:

יז. על ידי בטחון יזכה לשמח בחסד השם יתברך:

33) פירוש רבינו בחיי על שמות ל:יב

וזהו ענין יעוד התורה בברכות וקללות שאין לך כל יחיד ויחיד בישראל שלא יארעו לו בכל יום נסים נסתרים והוא אינו יודע, וכן דרשו חז״ל (נדה לא.) אין בעל הנס מכיר בנסו. וכדי להורות שהנסים הנסתרים הם עם האדם בכל יום לכך ביארו לנו חז״ל מאמר אחד, הוא שאמרו (עיין בבא מציעא מב.) הנכנס למוד את גרנו אומר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתשלח ברכה בכרי הזה, ואם מדד ואחר כך ברך הרי זו תפילת שוא שאין הברכה מצויה לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי ולא בדבר השקול אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר (דברים כח, ח) יצו ה׳ אתך את הברכה באסמיך בדבר הסמוי מן העין, כיוונו חכמים לומר בזה שהנסים הנסתרים הם בכל יום ויום, ושהוא בדבר שאינו מנוי ומדוד כי אם היתה הברכה חלה במנוי לא היה נס נסתר אלא מפורסם ואין כל אדם זוכה לנס מפורסם, ועל מכוון זה אמר מדד ואחר כך ברך הרי זו תפילת שוא שכיון שנמדד אי אפשר בזה נס נסתר ועין הרע שולטת בעצם הדבר המדוד וכן בעצם הדבר השקול והמנוי, ומטעם זה צותה התורה שלא ימנו ישראל לגלגלותם אלא בשקלים כדי שתהיה הברכה חלה עליהם בריבוי זרעם בנס נסתר ושלא ישלוט בהם עין הרע השולטת בעצם הדבר המנוי, ומתוך שכל אחד ואחד מישראל יתן כופר נפשו מחצית השקל יודע מנינם בחשבון חצאי השקלים, וזהו שכתוב:

34) ברכות נד.

אניסא דרבים מברכינן, אניסא דיחיד לא מברכינן; והא ההוא גברא דהוה קא אזיל בעבר ימינא, נפל עליה אריא, אתעביד ליה ניסא ואיתצל מיניה אתא לקמיה ר׳ דרבא, ואמר ליה: כל אימת דמטית להתם ר׳ בריך ברוך שעשה לי נס במקום הזה.

35) שולחן ערוך, אורח חיים ריח:ד-ה

הרואה מקום שנעשה נס ליחיד אינו מברך אבל הוא עצמו מברך שעשה לי נס במקום הזה וכל יוצאי ירכו ג״כ מברכין שעשה נס לאבי במקום הזה: מי שנעשו לו נסים הרבה בהגיעו לאחד מכל המקומות שנעשה לו נס צריך להזכיר כל שאר המקומות ויכלול כלם בברכה אחת:

36) דרשות חתם סופר לשבת שובה

״אברכה ה׳ בכל עת תמיד תהילתו בפי וגו׳״ (תהלים ל״ד) הנה המתפלל בכוונת הלב לא די לו כי שכרו רב מאד ותפלתו מתקבלת גם כי מעורר לב השומעים עד שכלם מודים ומשבחים עמו והנסיון עד נאמן כי כל הדברים היוצאים מן לב נכנסים אל לב׳ והנה להיות כמה מגדולי חז״ל העידו לעצמם שלא יכלו לכוון בתפלתם(ירוש׳ ברכות) ודוד מלך ע״ה אמר על עצמו (תהלים ס״ו) ״און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה׳ וגו׳״ ועמ״ש בזה לעיל בפרשת שופטים על פסוק ״קול צופיך וגו׳״ (ונדפם בת״מ בהפטרה שם במקומו ע״ש ד״ה קול צופיך וכו׳) ע״כ י״ל כשהוצרך לשנות טעמו לפני אבימלך ולדבר דברים בלא לב ולב תלה זה בחטא מה שהתפלל לפעמים בלא כוונת הלב זה לעמת זה ע״כ לאחר שנעשה לו נס ויגרשהו וילך אמר כמתודה אמת הוא כי אברכה ה׳ בכל עת אני רגיל לומר שירות ושבחות וברכות לה׳ אך אינם מלב כי תמיד תהלתו רק בפה אבל מכאן ואילך אני מקבל על עצמי בה׳ תתהלל נפשי הפנימית שישוה המצפון עם איבריו החצונים ועי״ז יתעורר גם לכל השומעים ישמעו ענווי׳ וישמחו גדלו לה׳ ארי ונרוממה שמו יחדיו ועמ״ש בסמוך בזה:

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת-טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת-יְהוָה בְּכָל-עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: ג בַּד׳ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ:

37) תהילים לד:א-ב

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת-טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת-ד׳ בְּכָל-עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: ג בַּד׳ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ:

38) משנה מכות ג:טז, ופירוש הרמב״ם (פירוש המשניות)

רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל. לפיכך הרבה להם תורה ומצות. שנאמר (ישעיה מב) ״ד׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר״:

רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב״ה לזכות את ישראל כו׳ - מעקרי האמונה בתורה כי כשיקיים אדם מצוה מתרי״ג מצות כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא.

<u>39) שבת לא.</u>
תנא דבי רבי ישמעאל: מערב אדם קב חומטון בכור של תבואה, ואינו חושש.